

Naročnina

znaša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna številka 1 Din.

UREDNIŠTVO — UPRAVA:
pri g. Jos. Benko v M. Soboti.
telefon številka 8.

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo.

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani: cela stran 800
Din, pol strani 400 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 15 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15%, dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo.

V. LETO

Murska Sobota, 31. maja 1936.

ŠTEV. 22

Položaj.

Pol leta je minulo ko so bile uvedene usodne sankcije. Takrat nihče ni veroval, da bi ti ukrepi trajale tako dolgo. Računalo se je, da bo z nastopom pomladi rešeno abesinsko vprašanje in odstavljeno z dnevnega reda svetovne politike. V skrajnem slučaju pa se je le upalo, da bo kljub neuspehom sankcij, vendar po tako dolgem času zopet vpostavljen trgovina z Italijo. Kakor na dlani je vendar ležalo dejstvo, da so z uvedbo sankcij vse države materielno prizadete, saj je Italija vodila živo trgovino z vsemi evropskimi državami, a posebno še z državami zapadne Evrope in da nihče ne računa z dolgotrajno zaporo italijanskih mej za medsebojno izmenjavo blaga.

V glavnem je Italija v Abesiniji končala svojo vojno in za marsikatero je s tem rešen abesinski problem in z njim tudi vprašanje sankcij, ki jih je treba ukiniti. Med tem pa vsi znaki kažejo, da je šele nastopila borba za Abesinijo in da je prejšnja vojna akcija na terenu samo nedolžna slika novih borb na političnem torišču, ki se sedaj vodijo v Evropi in o katerih se ne izdajajo nikaka poročila.

Evropa je danes v mnogo težjem političnem položaju, kot je bila pred šestimi meseci, ko je Italija prekoračila abesinske meje. Takrat nihče ni veroval, da bo Italija v razmeroma kratkem času prisilila Abesince na kolena in proklamirala italijanski imperij, ki si je istočasno prisvojil tudi bistvene lastnosti sličnih oblastnikov: Čim večji je plen tuje zemlje, tem večji je apetit po novem osvajanju. Zato je na videz res izginil abesinski problem ter je dal prostor težnji novega imperija, ki si želi še več oblasti in še večjo razširitev svojih mej. In vse to na čigav račun? Na račun samostojnih držav, na račun kolonij, ki že imajo svojega vsemogočnega gospodarja.

Velikem Britanskem imperiju, je po proglasitvi italijanskega imperija, stopila pred oči vsa resnost politične situacije, v katero je zabredla. Zaskrbljena je bila in verovala je v to, da si hoče Italija osvojiti le nekaj abesinskih pokrajin, da z njimi utrdi svojo

kolonialno oblast. In v tem oziru so hoteli Angleži celo pomagati Italijanom. To stališče so zagovarjali nekateri angleški politiki, a angleška javnost je bila odločno proti temu, da bi Italija dobila tudi le košček Abesinije, saj so Angleži smatrali vso Afriko za ozemlje, do katerega imajo le oni prvenstveno pravico. Pa so se Italijani prav malo brigali za angleško mišljenje ter v naskoku zavzeli Abesinijo, ter proglasili imperij. In sedaj, ko Italijani v novo pridobljenih pokrajinah organizirajo svojo kolonialno vojno, angleški časopisi postavljajo vprašanje: Kaj še nameravajo Italijani? Kam teži Rim?

Kakor ves svet, tako so se tudi gospodje pri Društvu narodov vznemirili radi dogodkov v Afriki, ki so jim prekrizali račune. V položaju, ki je nastal preko noči, se še vedno niso znašli, še vedno ne vedo kako bi vpregli svojo politiko v nastale razmere, zato so odložili razpravo o abesinsko-italijanskem sporu na poznejši čas. V tem trenutnem zatišju, ki bo

vladalo do sklicanja Društva narodov, na katerem se bo vzelo v pretres abesinsko vprašanje, pa se bide diplomatski boj in neprestano se vrše tajni razgovori. Le vojna industrija je v tej dobi poddesetorila svojo aktivnost. Mesec junij nam bo prinesel nova iznenađenja in tega se zaveda vsa Evropa.

*

V središču svetovnega zanimanja je tudi položaj v Franciji, kakoršen je nastal po izvršenih volitvah, iz katerih je šla ojačena levica kot zmagovalka, ki bo v kratkem prevzela vso oblast v državi. Jasno je, da se bo smer francoske zunanje politike izpremenila. Kot izrazita predstavica režima svobode se ne bo mogla spoprijazniti ne z narodno-socialistično Nemčijo, ne z fašistično Italijo. Četudi bi se radi tega marsikatero delo za utrditev miru v Evropi otežkočilo, je vendar upati, da se bodo vsi politični problemi reševali mirnim potom kot do sedaj.

POLITIKA

V Ljubljani so preteklo nedeljo sestavili nov banovinski odbor JNS. Na tem sestanku, katerega so se udeležili delegati vseh srezov, je bil za predsednika izvoljen bivši senator g. dr. Janko Rajar, za podpredsednike gg. ministra dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj ter za poslovodnega podpredsednika podban v p. g. dr. Pirkmajer.

V Kruševcu bi se moral preteklo nedeljo vršiti shod združene opozicije. Kljub temu, da ga je vlada prepovedala, se je zbralo mnogo ljudi, katere je morala policija razgnati.

Na letnem občnem zboru beograjske borze, na katerem je bila izvoljena nova uprava, je bil za predsednika izvoljen ministrski predsednik g. dr. Milan Stojadinović. V izvrševanju njegove dolžnosti, ga bo zastopal podpredsednik.

V hudih časih, ki jih preživlja Evropa, je prava tolažba videti tako pozitivno silo, kakršna je jugoslovenska narodna vojska. Edina naloga take vojske, kakor dinastije, je služba za gemovino. Preteklost in sedanjost nas učita, da se moramo zanašati predvsem nase. Kdor je močan, tega spoštujejo in kogar spoštujejo, temu dajo mir. Vem, da ste prenesli na našega mladega kralja ljubezen, ki ste jo go-

jili do njegovega nesmrtnega očeta." Iz govora Nj. Vis. kneza namestnika Pavla, ob priliki krstne slave konjeniške brigade kraljeve garde.

Skupina bivših bojevnikov, ki je izdajala nekaj časa glasilo „Bojovník“, ki pa je prenehal izhajati, je na novo začela izdajati svoj list, ki se sedaj imenuje „Stara pravda“. V svojem uvodniku pravi, da hoče zbirati v skupno slovensko fronto vse Slovence.

Protisankcije, ki jih je Italija uvedla proti naši državi, bodo baje v kratkem ukinjene, tako da se bodo trgovski odnosi med Jugoslavijo in Italijo polagoma zopet normalizirali. V mesecu juniju se bo izvoz v Italijo še povečal, za enkrat pa nameravajo Italijani kupiti 10.000 kubičnih metrov lesa.

Bivši ministrski predsednik Bogoljub Jevtić je začel živahno politično akcijo v Bosni. Na binkoštno nedeljo bo imel v Sarajevu javno predavanje o mednarodnem položaju in naši zunanji politiki.

Poljski zunanji minister polkovnik Beck prispe dne 27. t. m. v Beograd, da vrne svoječasni obisk našega zunanjega ministra v poljski prestolnici. Beck bo ostal v Beogradu dva

dni ter ga bo spremljalo več višjih uradnikov ter 12 poljskih novinarjev.

Notranji minister je na predlog zakona o občinah predpisal uredbo o spremembi področja občin Mačkovci in Križevci, s katero se kraj Kuštanovci izloči iz občine Mačkovci in priključi občini Križevci.

Razna nesoglasja med srbijskimi opozicijskimi strankami so se zadnje čase še povečale, tako da so zadnje čase posamezne bivše politične stranke pričele same prirejati politične shode.

Zaradi sokrivde na umoru kralja Aleksandra I. Zedinitelja in francoskega zunanjega ministra Barthouja obsojeni Ante Pavelić, je bil v Turinu po daljšem preiskovalnem zaporu izpuščen na svobodo, ker italijanski sodniki ne dopuščajo, da bi ga mogli še nadalje držati v zaporu.

V Belgiji so bile prejšnjo nedeljo volitve. Največ poslancev bodo imeli socialisti ter katoliška stranka. Nemci so oddali po večini neizpolnjene glasovnice.

Na vprašanje ali verjame v možnost skorajšnje evropske vojne, je Mussolini odgovoril: „Ne. V vsakem primeru delam z vsemi silami za ohranitev miru, toda tudi mir, če ga hočemo ohraniti, se mora prilagoditi razvoju narodov ter izenačiti njihove interese.“

Revolucija v Palestini se vedno bolj širi in Angleži, ki imajo mandat nad to deželo, imajo polne roke dela, da očuvajo red in mir. Da bi zadušili naraščajoči upor, so Angleži zaprli glavne voditelje arabskega pokreta.

Oborožene tolpe Arabcev se potikajo po vsej deželi ter ne napadajo samo židovskih naselbin, marveč rušijo povsod telefonske in brzojavne naprave, uničujejo setev, požigajo dozorevajoča polja in na vse mogoče druge načine dajejo izraz svojemu odporu. Neprestano se množe primeri, da oboroženi Arabci napadejo celo angleške vojaške oddelke. Vsakega angleškega vojaka, ki ga zalotijo na samem, brez usmiljenja ubijejo.

Stavkujoči arabski delavci so napadli v Tel-Avivu tudi neki jugoslovenski parnik z namenom, da ga uničijo. Na ladjo so metali kamenje in nazadnje streljali, da ga potopijo. To bi se bilo tudi zgodilo, če ne bi pravočasno prišla na pomoč angleška pristaniška policija, ki je demonstrante razgnala, jugoslovenske mornarje in ladjo pa zadržala.

Narodni socialisti so začeli zopet v Avstriji delovati. Splošno nezadovoljstvo, ki je nastalo po zadnji spre-

membi vlade, hočejo izkoristiti v svoje namene. Vsa Avstrija je sedaj razcepljena v tri tabore: vladni, heimwehrovski ter socialistično hitlerjevski. Tako so hitlerjevci pred dnevi celo napadli grad kneza Starhenberga, z namenom, da se polaste skladišča orožja. Pred gradom je prišlo do pravcate bitke med napadalci in orožništvom.

V Donawitzu in Leobnu, kjer so velike tovarne in železarne, se je delavstvo uprlo ter so priredili velike demonstracije proti vladi, zahtevajoč razpis svobodnih volitev. Šele nastopajočim vojakom se je posrečilo, da so delavce razgnali. Več ljudi je bilo ranjenih. Vsi znaki kažejo, da hiti Avstrija usodnim dnevom naproti.

Od prihoda italjanskih čet v abesinsko prestolnico je bilo usmrčenih 53 Abesincev in sicer 39 zaradi plenitve, 14 pa zaradi drugih zločinov.

Abesinski cesar je iz Jeruzalema odpotoval na angleški križarki v London, kjer mu pripravljajo svečan sprejem.

V Kovnu se je vršila razprava proti 17 obtožencem, ki so bili obtoženi sodelovanja pri zadnjih kmetijskih nemirih. Sedem obtožencev je bilo obsojenih na smrt in so bili štirje izmed njih takoj ustreljeni.

Nemirne „Novine“

Človek bi pričakoval, da glasilo črensovskih gospodov, bo z vso stvarnostjo razsojalo dogodke našega kraja. Same se prištevajo v tabor, ki se je dal nalogo širiti med ljudstvom ljubezen, strpnost itd., brez ozira na to, s kom imajo posla. Pa baš nasprotno. Članki naperjeni proti gotovim osebam, so take vsebine, kot smo jih navajeni čitati le v zakotnih listih, katerim je morala in poštenje deveta briga.

Vsa pojasnila, naslovljena na njih domneve, izmišljotine itd., so zadela ob gluha ušesa, zato smo ponovno prisiljeni, da podamo javnosti nekaj pojasnil. Že neštetokrat smo povdarjali, da nima g. Budin z našim listom nobene zveze. Ako se proti svojevrstnim napadom Novin brani v našem listu na način, ki za nekatere gospode ni prijeten, je to njegova zadeva. Kdor je napaden, ima pravico, da se brani.

In če so Novine nedolžne, naj si iščejo zadoščenja pred zakonom, ker v nasprotnem slučaju si pač javnost ustvarja vtis, da tiči le nekaj resnice za Budinovim pisanjem.

V zadnji števec Novin nas spravljajo tudi v zvezo z g. notarjem Kodrom. Strah ima velike oči, za najgorostnejše zmišljotine pa imajo po vseh znakih sodeč cenjene Novine monopol v banovini.

Gospodarsko in politično delovanje g. poslanca Benka, naj častitljivim črensovskim možem ne beli glave. Ne narodu, ne njim ni bil v kvar, kvečjemu v napotje gotovim osebam, katerim je onemogočil ribarjenja v kalnem. Vstrajnost in kljubovalnost ter premaganje največjih ovir, ga je vodilo do ustvaritve njegovega podjetja.

Mar ni v korist narodu, če ima g. poslanec Benko svoje podružnice v G. Radgoni, Mariboru, Celju in M. Soboti, potom katerih razprodaja blago, ki ga nakupuje v Prekmurju. Ali bi mogoče Novine želele, da bi se ukinile te trgovine in da bi popolnoma zastal izvoz naših domačih mesnih izdelkov? To je cvet demagogije! Gospodje bi bili zmožni, da v dosego svojih temnih namenov oškodujejo celoten narod, za katerega se tako radi vedno potegujejo — seveda le z besedami.

Tudi bogastvo gospoda narodnega poslanca Benka jim je na poti in njih namigavanje izveni na način kot bi si gospod poslanec svoje imetje pridobil nedovoljenim potom. Za taka podtikanja je treba dokazov. Če bi se vsaj malo Novine informirale, bi kljub starostni kratkovidnosti dognale, da je vso to bogastvo, katero tako rade povdarjajo, precej obremenjeno. Čudno bi bilo, če se ne bi Novine dotaknile tudi trgovine z avtomobili! Kakor v mnogih vprašanih tudi tokrat z pravo eleganco dokumentirajo svoje neznanje. Naj jim bo povedano, da razprodaja avtomobilov ni trgovina v pravem pomenu besede, temveč le vnovčenje blaga, katero se je moralo prevzeti v Nemčiji za svinje, ki se jih je izvozilo iz Prekmurja. To je kompenzacija za mesne produkte našega kmeta. Vsak preprost človek že v svojem lastnem interesu zasleduje razvoj naše zunanje trgovine in klirinškega plačila, zato je tembolj čudno, da so g. pri

Novinah, ki se vendar smatrajo za inteligente, v tej zadevi popolni analfabeti. Naše sožalje! Možno pa je, da tudi tu igra zavist in demagogija prvenstveno vlogo. Kakor na dlani je vendar dejstvo, da se ne more kupiti od našega kmeta živine in svinje, če se ne more dobiti denar za že prodano blago. Kompenzacija je bil edini izhod, od katere je brezdvomno imel tudi kmet svojo korist. Novine se seveda delajo nevedne, ker jim je demagogija bolj pri srcu, kakor pa povedati resnico ljudem.

Tudi o tem, kako je bil gospod Budin, katerega imenujejo Novine „Benkov eksponet“, spravljen v Prekmurje, nekaj pojasnil:

V jeseni je bilo, ko se je v Mariboru zglasil g. Budin pri g. narodnemu poslancu Benku. Predstavil se je kot novo imenovani dopisnik Slovenca, zastopnik Vzajemne zavarovalnice ter tajnik snujoče se stranke J. R. Z. s sedežem v Murski Soboti. Prosil je za prevoz svojega pohištva v Sobotu. In če je g. poslanec že neštetim sličnim prošnjam ugodil, neglede na politično pripadnost, zakaj jo nebi ugodil g. Budinu? Pripeljal ga je res brezplačno v M. Sobotu in s tem je bila za njega vsa zadeva z g. Budinom končana. Nikoli se ni g. poslanec mislil, da bo njegovo delo usmiljenja kedaj našlo tako velik odmev v Novinah.

Če pa je g. Budin gospode okrog Novin razočaral, ter se upal dregnuti v nedotakljivo sršenovo gnezdo, tega vendar ni kriv g. poslanec Benko. Krivdo je treba iskati pri sebi. Upamo, da se razumemo!

Poplave ob Muri

Neprestano deževje v zadnjem času in veliki nalivi, ki so bili pred dnevi v Avstriji, so povzročili, da je Mura začela že prejšnji petek nevarno naraščati. Pa se je privarilo vedno več vode, reka je kmalu prestopila bregove in v ponedeljek v jutranjih urah se je razlila preko travnikov in polj. Nekateri vasi, kakor M. Črnci, Bakovci, Krog je voda zalila, upostošila polja, razdrila ceste in povzročila že itak siromašnemu prebivalstvu ogromno škodo. Take povodnji, kot je letos, že dolgo ni bilo. Pravo razdejanje se bo videlo šele po odteku vode, ki je se-

daj na meter visoko po poljih. Obubožanemu prebivalstvu, ki je ob ves letošnji pridelek, bodo morale oblasti priskočiti na pomoč.

Nujna potreba je, da se poda uradna komisija na mesta katastrofe, da oceni povzročeno škodo in ukrene vse potrebno, da se prizadetim vestransko pomaga.

Jetika pri nas.

V naši državi umira vsako leto 50000 ljudi na tuberkulozi. Jetika ne prizanesi nikomur, naj je mlad ali star, moški ali ženska, siromak ali bogatin, kmet ali tovarniški delavec, če živi v vasi ali v mestu, če se je učil in je postal gospod, ali če je preprost človek.

Dolgo časa so mislili, da največ umirajo ljudje v mestih, kjer so hiše tesno ena ob drugi, ulice ozke, sobe male. Na vaseh pa manj obole in umirajo, ker so vasi bolj zračne, dvorišča večja in imajo prebivalci več zraku in sonca. Ko so pa pregledovali knjige umrlih za 10 let nazaj, so ugotovili da v Prekmurju, ki je pretežno kmetijska pokrajina, umere na 10000 prebivalcev 25 za tuberkulozo ali jetiko — torej na vse naše kmetijsko prebivalstvo pade letno 227 smrti vsled jetike. Ti umrli so izločali, ko so bili še živi (pljuvali) z izpljunkom milijon in milijon jetičnih bacilov in tako okuževali svojo okolico. Člani družine, kjer je eden bolan na odprti jetiki (to je oni, ki ima bacile jetike v izpljunku), so vsi v nevarnosti, da dobijo to bolezen. V Sloveniji imamo približno 4 - 6000 bolnih na odprti jetiki, v naši krajini pa približno 4 do 600. Od teh umre letno, kakor sem prej omenil do 227, ostali pa kašljajo in okužujejo dalje svoje družine in vse tiste, ki pridejo v njihovo bližino. Koliko trpi bolnik sam in koliko trpi njegova družina, vedo samo ti nesrečneži.

Da bi se točno ugotovilo, kdo boluje na jetiki in kdo na odprti tuberkulozi, je Protituberkulozna zveza v naši banovini z Bolniško blagajno ustanovila v večih krajih dispanzerje, kakor ga imamo tudi v Murski Soboti. Namen teh dispanzerjev je, ugotoviti, kdo je odprto jetičen, (kdo pljuva jetične bacile), kdo je nevaren za svojo

KIPLING:

2

Toomai, ljubljeneec slonov

Kar se tiče boja, ni bilo ničesar, kar ne bi bil vedel Kala Nag, stara, modra Črna Kača. Več kot enkrat je v svojem življenju kljuboval napadu ranjenega tigra. Tedaj je izvil mehki rilec, da je bil iz nevarnosti, in je udaril zver, ki je skočila nadenj, v zraku s srpastim zamahom z glavo po strani, da se je zvalila po tleh; nato je pokleknil z ogromnimi kolena na njo, dokler se ni umaknilo iz nje življenje in je na tleh obležala puhasta, progasta stvar, ki jo je Kala Nag vlekel za rep.

„Resnica,“ je dejal veliki Toomai, njegov gonjač, sin črnega Toomaia, ki ga je peljal v Abesinijo, in vnuk Toomaia, velikega lovca slonov, ki je bil videl, kako so ga ujeli, „nič ni

stvari na svetu, katere se Črna Kača boji, razen mene. Tri naše rodove je videl, ki so ga krmili in mu stregli, in učaka še četrtega“.

„Mene se tudi boji,“ je dejal mali Toomai, ki je meril cele štiri čevlje in imel samo eno capo na sebi, ter se vzravnaval po konci. Bil je deset let star, najstarejši sin velikega Toomaia; po ondolni šegi je imel zavzeti mesto svojega očeta na Kala Nagovem vratu, kadar bi dorastel; takrat bi tudi dobil težki železni ankus, drog za slona, čigar ročaj se je bil ogladil v rokah njegovega očeta, starega očeta in pradede. Zavedal se je besedi, ki jih je zgovoril; saj je bil rojen v Kala Nagovi senci, se igral s koncem njegovega rilca, še predno je znal hoditi in ga je vodil napajat, kakor hitro je shodil. Kala Nagu ne bi niti v sanjah prišlo na misel, da ne bi ubogal vresčecim poveljem malega dečka, baš

tako, kakor mu ni prišlo na misel, da bi ga ubil tisti dan, ko je veliki Toomai prinesel malo rujavo dete Kala Nagu pred okla in mu velel, da naj pozdravi bodočega gospodarja.

„Da,“ je rekel mali Toomai, „mene se tudi boji“, in stopical je z dolgimi koraki h Kala Nagu, mu dejal debeli, stari prešič in ga primoral, da je vzdignil noge drugo za drugo.

„Wah!“ je dejal mali Toomai, „velik slon si“, in pomigaval je s kuštravo glavo, ponavljajoč očetove besede. „Vlada sicer plačuje za slone, ampak oni pripadajo nam, mahoutom. Kadar se postaraš, Kala Nag, že pride kak bogat radžah, ki te odkupi od vlade zaradi tvoje velikosti in tvojega vedenja; potem ti ne bo treba delati drugega kakor nositi zlate uhane v ušesih in zlato haudo (= sedež s streho na slonovem hrbtu) na hrbtu, ogrnjen z rdečo, z zlatom prevezeno pre-

progo in boš stopal na čelu kraljevih sprevodov. Jaz pa ti bom sedel na vratu, Kala Nag, s srebrnim ankusom v roki in pred nama bodo tekali možje z zlatimi palicami in vpili: „Prostor za kraljevega slona!“ To bo krasno, Kala Nag, vendar ne bo tako krasno kot ta lov po džunglah.“

„Umpf!“ je dejal veliki Toomai. „Deček si še in divji kot bivolovo tele. To letanje po brdih ni najboljša delo za vlado. Staram se, ampak divjih slonov nimam rad. Da, zidani prostori za slone, ena pregrada za vsakega slona in debeli koli, da jih varno priveže, pa ravne, široke ceste, da se vadimo z njimi po njih, da, to bi že bilo; ampak tisto tekanje sem pa tja, taborenje, mi pa ne gre. Ej, vojašnice v Cawnpore so bile imenitne. Bazar je bil v bližini, dela pa samo tri ure na dan.“

(Se bo nadaljevalo.)

10-20% POPUSTA ZA BINKOŠTI!

Natančneje v vseh prodajalnah TIVAR OBLEKE

okolico, družino. Bolnika se v dispanzerju vprašuje, preliče, meri vročino, se mu pregleda kri, izpljune in tudi z rentgenom, in šele potem se ugotovi njegovo stanje — bolezen. Če na podlagi vseh teh že omenjenih preiskav ugotovimo, da ima dotični odprto jetiko, mu nasvetujemo, naj ostane v bolnici, kjer se brezplačno zdravi. Seveda, idealno bi bilo, če bi ga mogli poslati v sanatorij, ki je urejen nalašč za zdravljenje tuberkuloze. Poleg drugega je tem, kar je najbolj važno, gorski zrak. Člani Bolniške blagajne se zdravijo v lastnih sanatorijih brezplačno. Število teh je pa malenkostno da komaj pridejo v poštev z ozirom na drugo bolno prebivalstvo. Sanatorijsko zdravljenje je drago, tako da ne more vsak bolnik tja, čeprav bi njegova bolezen to zahtevala.

Banovina pomaga s svojimi sredstvi onim, ki so potrebni sanatorijskega zdravljenja, toda ne more ugoditi vsem upravičenim željam. Radi tega se je ustanovila že omenjena Protituberkulozna zveza, da ona organizira in vodi akcijo proti jetiki. Tekom tega leta je naš dispanzer pregledal do danes, skupaj 1092 ljudi. Med temi se je ugotovilo dosti slučajev odprte jetike. Bolnikom ni pomagalo s tem, da smo spoznali njihovo bolezen, imeti moramo tudi sredstva za zdravljenje.

Ker nikoli ne vemo, kedaj pridemo sami v nevarnost obolenja jetike, mislim, da ima vsak, ki zamore, dolžnost napram sebi in bližnjemu, da pomaga, prispeva po svojih močeh v boju proti jetiki. S tem bi se pomagalo tistim revnim slojem, ki niso v stanu materialno žrtvovati za svoje zdravje, kakor to lahko store premožnejši.

Dr. Brandler.

DOMAČE VESTI

Murska Sobota:

— Lavantinski vladika v Soboti. Vso mesto se je preteklo soboto odelo v zastave ter pričakovalo mil. škofa dr. Tomažiča. V večernih urah so se pred okusno okrašenim Martiniščem zbrali poleg šolske in gimnazijske mladine, ter velikega števila vernikov, predstavniki vseh tukajšnjih oblasti, društev in korporacij. Ob zvokih godbe se je nato izvršil svečan sprajem. V nedeljo v dopoldanskih urah pa je visoki cerkveni dostojanstvenik blagoslovil temeljni kamen Delavskemu domu. Temu so sledile velike verske svečanosti v Martinišču, katere je zaključila veličastna procesija, ki se je vila skozi naše ulice. Na tisoče vernikov je prihitelo od blizu in daleč, da prisostvujejo cerkvenim opravilom našega priljubljenega cerkvenega kneza.

— Premestitev. Po dolgoletnem službovanju v našem kraju, je bila

premeščena v Ptuj uradnica pri tuk. pošti gdč. Mozetič Marija. Na novem službenem mestu ji želimo mnogo zadovoljstva!

— Kulturni film. Vse oči sveta so danes vprte v Palestino kjer se odigravajo boji med priseljenci židi in Arabci, ki grozijo uničiti trudapolno pionirsko delo. O napredku in delu novih židovskih kolonij, kakor tudi iz sv. pisma znane kraje bomo lahko videli v 100 odstotnem ton filmu, ki bo predvajan, dne 6 junija v kino dvorani Dittlich. Ta prvi palestinski ton film, ki je dobil v Benetkah kot kulturni film prvo nagrado, je žel vsepovsod mnogo občudovanja. Čisti dobiček je namenjen fondu za postavitev spomenika blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju.

— Koncertna prireditev sreskega odbora Rdečega križa bo nepreklicno v nedeljo, dne 31. maja ob 20 30 uri v Sokolskem domu

— Svečana otvoritev „Stadiona Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja“ bo dne 28. junija 1936 po najvišjim pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. S. K. Mura naproša vse okoliška društva, da naj ta dan nimajo nobenih prireditev. Udeleženci imajo ugodnost polovične vožnje na vseh državnih železnicah od 24. junija do 3. julija t. l.

— Zabav ne manjka. V zadnjem času so bili Sobočani deležni različnih „potujočih“ dobrot. Najprej je prišel cirkus „Kolorado“, ki je vsak večer z godbo vabil radovedneže v svoj šotor, kjer si za denar videl marsikaj. Kmalu na to se je pojavil Fregoli Retta, ki je dva večera v Sokolskem domu kazal številni publiki svoje umetnije, slednjič pa se je pojavil še „Ringelšpil“ s streljščem, tako da je tudi mladina prišla na svoj račun.

— Kopališče je otvoreno. Vsa pripravljala dela na kopališču so končana tako, da je kopališče zopet javnosti dostopno. Na binkoštni ponedeljek se tam obeta prav živahno vrvenje, saj bo ta dan koncertirala mestna godba, preurejena okrepčevalnica g. Faflika pa bo imela na razpolago poleg vseh možnih dobrot tudi plzensko pivo.

— Po sklepu Društva bančnih zavodov bodo poslovali bančni zavodi v času od 1. junija do 15. septembra 1936 nedeljeno t. j. od osme ure zjutraj do 14. ure. Popoldan pa zavodi ne bodo poslovali.

— Občni zbor društva Soče. Dne 21. maja se je vršil občni zbor društva Soče, katerega se je udeležilo prav lepo število članov. Po poročilih društvenih funkcionarjev je sledila volitev novega odbora. V odbor so bili izvoljeni: Gabrijelčič Fran, pred., Hvala Marij, podpreds., Požar Zdenka, tajn., Gregorič Fr., blag.; poleg teh še: Dr. Vadnal, Pregelj Rudolf ravn., Klanjšček, Lah, Kranjc in Gomišček.

Gornja Lendava:

— Blagosplovitev gasilskega doma. Smelo trdimo, da je gasilstvo v dravski banovini v najlepšem razmahu. Ni je skoro vasi, ki bi ne imela, svojo gasilsko edinico, bodisi tozadevno orodje. Številni gasilski domovi, ki se dvigajo od leta do leta, so dokaz, da naš narod ceni in uvaža potrebo te človekoljubne institucije. Radevolje podpre vsako gasilsko akcijo, ker vidi v njej, svojo narodno ustanovo, ki doprinaša in čuva gospodarske dobrine. Kar je idejnega, se polagoma razblini in propade, kar pa sloni na gospodarski osnovi, se zakorenini, uspeva in živi. Gasilstvo je celota naroda, brez idej, zato bo živela. V nedeljo 7. junija se bo našim vrlim gasilcem izpolnila dolgoletna želja, — blagoslovil se bo nov gasilski dom — plod dolgoletnega nesebičnega požrtvovalnega dela. Tuk. gasilska četa je ena najstarejših v srezu. Ves čas ji načeljuje g. Maršik, ki je s svojimi četaši že prvi dan ustanovitve postavil za cilj, graditev gas. doma. Z dolgoletnimi vztrajnimi, večinoma lastnimi naporji se je gasilec posrečilo, da so si zgradili tak dom, da ga zlepa ne najdemo v srezu. Stavba liči lepi enonadstropni moderni hiši. Spodaj je lepa cementirana soba za gasilsko orodje, iz katere pridemo lahko v zgornjo prostorno sejno dvorano. Stavbi primerno se bo vršila tudi svečana blagoslovitev, ki obsega zelo pester spored. Na predvečer bo bakljada po vasi, v nedeljo zjutraj se vrši ob 4. uri budnica, ob 8. uri je zbiranje čet na dvorišču gostilne g. Maršik, ob 9. uri skupen odhod v župno cerkev k sv. maši, ob 10. uri gasilske vaje. Po vajah je odmor. Ob 14. uri skupen odhod gasil. čet k litanijam, nato bo procesija k gasil. domu, kjer se izvrši blagoslovitvena svečanost. Po blagoslovitvi bo prosta zabava pri g. Maršiku. 7. junija vsi v G. Lendavo, da s svojo prisotnostjo poplačate nesebično delo naših gasilcev. Proste zabave se udeležite v polnem številu, kajti vsi dohodki so namenjeni za kritje stroškov gasil. doma. Kdor pomaga gasilstvu, ta čuva svoj dom pred ognjem.

DOPISI:

— † Hima Aleksander. Po kratkem in mučnem trpljenju, je v ponedeljek ponoči dočrpel g. Hima Aleksander, duhovnik moravske evang. verske občine. Pokojnik, ki je vžival veliko spoštovanje daleč na okrog, je dočkal 72 let. Poleg vernikov, ki so izgubili svojega dolgoletnega in priljubljenega dušnega pastirja, žalujejo za njim številni svojci. Težko prizadejim naše iskreno sožalje. N. v m. p.!

— Za ukradeni kolo leto dni robije. Mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča je obsodil

36 letnega Vincenca Horvata iz Fokovcev na leto dni robije in na izgubo častnih državljskih pravic za dobo treh let, ker je 16. aprila 1935 ukradel posestniku Pavlu Krčmarju v Fokovcih kolo.

— Zaročila ste se gdč. Ebenspanger Marjeta in g. Golob Franc učitelj v Pertočah. Čestitamo!

— Večja množina igel za stroj se je izgubila. Pošten najditelj naj jih odda, proti primerni nagradi, v občinskem uradu v Gornji Lendavi.

— Vrnitev. Po 22 letih se je vrnil domov iz Rusije naš gorički rojak Horvat Matija doma iz Otovcev. Preden je odšel v vojno si je ustvaril dom v Stanjevcih, kjer je zapustil ženo in sinčka. Leta 1914 je bil na ruski fronti ranjen in ujet. Odtakrat je manjkala vsaka sled za njim. Med tem časom je njegov sin dorastel ter odšel v Francijo na delo. Ni še dolgo od tega, kar se je nenadoma javil iz tujine Horvat, o katerem so upravičeno mislili, da je umrl na bojišču. Njegov brat Blaž, je ukrenil vse potrebne korake, da mu je omogočil povratek v domovino. Priskrbel mu je predvsem potreben denar in dokumente. In tako se je zgodilo, da se je pred tednom pojavil Horvat Matija zopet v domači vasi. A kakšno je bilo njegovo presenečenje, ko je doma našel svojo ženo, ki je mislila da je njen mož mrtev, poročeno z drugim, s katerim je imela že troje otrok. Vso njegovo Kalvarijo, ki jo je moral prehoditi, vso njegovo trpljenje v tujini daleč od domovine, v katero se je vrnil po 22 letih, bomo opisali v našem listu.

— Črnelavci. V gostilni gospoda Titan Janeza bo društvo Kmetijskih fantov in deklet Borejci, dne 7. junija 1936 vprizorilo igro „Zanikarna trojica“ v štirih dejanjih (6 slik). Začetek ob 14. uri. Kdor je prijatelj smeha in se hoče razvedriti, naj se igre udeleži, ki mu bo gotovo nudila mnogo zabave.

— Velike vozne olajšave za Ljubljanski velesejem od 30. maja do 8. junija nudijo potnikom železniška uprava, Aeroput in broderska društva. Z rumeno izkaznico, ki jo za Din 2.-dobite pri postajni blagajni, kupite celo karto do Ljubljane, kjer vam bodo na velesejmu potrdili obisk, nakar se boste mogli brezplačno vrniti domov. Za dopotovanje velja ta olajšava od 25. maja do 8. junija vključno, za povratek od 30. maja do 16. junija vključno.

GASILSTVO:

— Murski Črnci. 1. junija 1936 se bodo pri nas vršile okrožne gasilske vaje in obenem otvoritev gostilne v novem posloppu g. Firšt Kalmana. Potek vaj obeta biti zanimivi, radi česar se narod naproša, da vajah prisostvuje.

SOKOL

14. junija 1936.

Tekme sokolskih čet za prehodni prapor. Razvite in izročite prehodnega prapora.

Javni nastop Sokolskega društva Murska Sobota ob sodelovanju vseh društev in čet Prekmurskega okrožja.

V soboto, dne 30. t. m. bo ob 20 uri otvoritev preurejene čitalnice, z družabnim sestankom.

Lepi uspehi SK Mure.

Pretekli teden je zabeležila Mura dva krasna uspeha v nogometu in prav lep uspeh v table tenisu. V četrtek so Sobočani katastrofalno porazili ptujsko Dravo, v nedeljo je pa mariborska Slavija pretrpela občutna poreza v nogometu in table tenisu. Rezultati so bili:

Mura — Drava 12:1 (7:0).

Domačini so nastopili v prenovljeni postavi, ki se je odlično obnesla. Sobočani so pokazali prvorazreden nogomet in so tehnično daleko prekašali svoje nasprotnike. Prav dobro je bila razpoložena napadalna vrsta, ki je ustvarila s premišljeno nizko igro nešteto lepih pozicij in zabijala gole po mili volji.

Ptujčani, ki so še v jeseni dosegli proti Muri 2:2, so igrali v četrtek spričo odlične igre domačinov prav

podrejeno vlogo. V začetku so se Dravaši vedli dokaj disciplinirano, vendar so pa po številnih golih zgubili glave ter so neprestano prigovarjali sodnikom odločbam, ki je bil radi tega prisiljen pri stanju 11:0 izključiti kar 3 igralce.

Sodil je prav dobro in objektivno g. Turk J.

Mura — Slavija (Maribor) 6:1 (2:0).

V nedeljo je gostovala v Murski Soboti novoustanovljena Slavija, pri kateri igrajo samo bivši igralci prvorazrednih mariborskih klubov. Domačini, ki so nastopili v isti postavi kot proti Dravi, so presenetili gledalce z igro, ki jo od njih že dolgo nismo videli. V vseh formacijah so bili odlični in so visoko zmago proti dobremu nasprotniku brez dvoma zaslužili.

Slavija je kljub porazu zapustila dobre vtise. Razpolaga z odličnimi igralci, ki tvorijo prav dobro ekipo.

Vseskozi napeto tekmo je sodil objektivno g. Turk J.

Table-tenis:

Mladina Mure — Slavija 13:1.

Murina Mladina je v lepih igrah odpravila najboljše igralce mariborske Slavije. Sobočani so spet dokazali, da so v odlični formi in da lahko pričakujemo od njih še marsikateri uspeh. V postavi: Zoran, Ervin, Pepi, Kološa so imeli domačini homogemo moštvo, ki je visoko zmago nad vse zaslužilo. Pri gostih je ugajal zlasti Živko.

SK Laško v Murski Soboti.

Na binkoštno nedeljo bo igral v M. Soboti SK Laško. Murini gosti igrajo v celjskem okrožju in so zabeležili proti dobrim celjskim in trboveljskim moštvom lepe uspehe.

Tekma obeta biti zelo zanimiva in bo verna slika razmerja moči med celjskim in mariborskim okrožjem.

Tenis igrišče.

Novo tenis igrišče SK Mure nudi zabavo in razvedrilo vsem Sobočanom. Članarina je zmerna in je vsled tega vsakemu omogočeno, da se bavi s tem krasnim sportom.

Naznanilo.

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da bom krojaško obrt vodila dalje z istimi delavci kot dosedaj.

Se priporoča
vd. Benko Gizela
M. Sobota, Zvezna ul. 8.

Kdor želi kupiti AVTO naj kupi voz znamke

ADLER

**Najboljši
Najelegantnejši**

**Najbolj ekonomičen
Najsolidnejši**

ZAPISNIK

o XV. Redni letni skupščini Združbe trgovcev za srez Murska Sobota v Murski Soboti, ki se je vršila dne 2. maja 1936 v Sokolskem domu v M. Soboti.

Za vse naše članstvo smo stali vedno in budno na braniku, kar je bilo potrebno prav posebno v preteklem letu, ko nas je poznani davčni vijak stiskal tako daleč, da je tudi ta vijak moral enkrat popustiti. Saj smo se v obupnem položaju morali poslužiti enodnevne stavke, ki nam sicer še ni prinesla potrebnega uspeha, vendar v tem pogledu vsaj pričakujemo v bodoče nekega ublaženja.

V preteklem letu smo naredili za naše člane 164 prizivov na Dravsko finančno direkcijo proti previsokim predpisom davkov, od katerih je bilo ugodno rešeno 148, a od 16 zavrnjenih prizivov smo naredili 8 pritožb na upravno sodišče, katerim je vsem isto ugodilo.

Z črtanjem zloglasnega § 7 davčnega zakona smo prejeli v zameno § 32 novega zakona o neposrednih davkih, s katerim nam je bila vzeta večina v davčnih komisijah, a novi finančni zakon za leto 1936/37, ki nam javno sicer ne prinaša povišanja pridobnine, nam je pa prinesel 25% povišanje davka na poslovni promet, s čemer bo zopet najbolj udarjena le naša pokrajina pri prodaji svojih pridelkov.

Kakor sem vam že v preteklem letu poročal, imamo vedno polne roke dela s pobijanjem krošnjarstva in šušmarstva, a v zadnjem času so se k temu pojavile, še posebno v goriškem delu našega sreza, neštete nabavljalne zadruge, ki niso nič drugega, kakor navadne trgovine, ki služijo v dobiček gotovih oseb, a se skrivajo pod imenom zadruge samo, da jim ni treba plačati nobenih davkov. Ali v složnem delu se bo dalo odpraviti tudi to nezakonito poslovanje, ali pa bomo kmalu postali vsi trgovci zadruge, a davkov potem tudi nihče ne bo plačal.

Glede omiljenja davkov smo poslali v preteklem letu posebno 8 člansko delegacijo k finančnemu di-

rektorju v Ljubljano, za pravilno oceno čistega dohodka posameznih trgovcev, izdelali smo za vse naše člane primerne podatke, opise njihovih obratov in davčnih stopenj iz prejšnjih let, da so vsaj pri tem lahko postopali pravilno, ter našli dokaj sprejemljive uspehe, v kolikor se je to sploh dalo doseči. Srečni smo pa lahko, da smo dobili v davčni odbor ljudi, ki so ne le pravični in objektivni v svojem poslovanju, temveč tudi večji svojih pravic in dolžnosti.

V teku preteklega leta smo naredili nešteto vlog, kakor že zgoraj omenjeno, za omiljenje davčnih bremen, proti nelegalnemu krošnjarstvu, šušmarstvu, posečanju potnikov pri privatnikih, radi zopetne oživitve obmejne trgovine, uvedbe ceste Cankova—Zenkovci—Radkersburg v carinsko cesto I. reda, znižanja vozarin na železnicih, otvoritev železniške proge pri Hodošu, poštne tarif, spremembe davčnega zakona, spremembe obrtnega zakona itd.

Pri vseh naših željah in zahtevah nam je stala vedno na strani s svojo pomočjo, nasveti in krepko podporo Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, kateri gre predvsem zahvala za uspehe, ki smo jih dosegli, takisto za podporo ter borbo za naše pravice Zvezi trgovskih združenj Dravske banovine v Ljubljani.

Za pobijanje šušmarstva, nelegalnega krošnjarstva ter neupravičenega posečanja trgovskih potnikov pri privatnikih, pa gre prav prispetna zahvala gospodu obrtnemu referentu, srez. podnačelniku Gabrijanu za njegovo podporo v naših upravičenih zahtevah, kajti ta gospod nam je bil vedno na razpolago in v podporo v vseh naših željah in zahtevah.

Urad Združbe je bil vsem našim članom vedno na razpolago v vseh zadevah, mnogokrat tudi v zadevah, ki se ne tičejo strogo trgovine, posredovali smo za naše člane v nešteti davčnih, taksnih, obrtnopravnih, železniških, poštne pa tudi drugih zadevah, največ z pozitivnim uspehom, zakar člani, ki so se poslužili združbine pisarne, niso imeli nobenih stroškov, pa tudi ne brezpotrebne poti.

V preteklem letu je uprava Združbo nastavila tudi kot tajnika g. Pollak Belo, kateri je v izpopolnitev svoje prakse bil v praksi pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ter Združenju trgovcev v Kranju, z najmanj isto mesečno plačo in pogoji, kakor jih ima uradnik z isto kvalifikacijo v državni ali samoupravni službi, ter v smislu zakona o samoupravnih nameščencih.

V smislu sklepa in naloge glavne skupščine z dne 3. junija 1931. smo kupili tudi parcelo za zgraditev lastnega trgovskega doma v kostanjevi aleji vis a vis obrtne zadruge za ceno Din 90.000. Na tej parceli namerava Združba sezidati iz lastnih sredstev in event. najelega posojila primerno stavbo za lastne pisarne ter trgovsko in trgovsko nadaljevalno šolo. Prosim sl. skupščino, da to v smislu odst. 5 in 8 čl. 19 pravil odobri. Premoženje Združbe znaša dne 31. decembra 1935 Din 190.477-76.

Istočasno imam čast poročati, da je uprava določila, kot delegate za vsedržavni vsetrgovski kongres, ki se bo vršil v Beogradu v dneh 15. 16. in 17. maja t. l. gg. Čeh Franca, Kohn Samuela, Hackl Viljema in Štivan Ernesta, a za glavno letno skupščino Zveze trgovskih združenj Dravske banovine pa bomo danes pod posebno točko dnevnega reda izvolili naše delegate.

Po končanem poročilu da predsednik isto v debato, ker se pa nihče ne oglasi k besedi, da na glasovanje svoje poročilo in predlog glede nakupa stavbne parcele, premoženjskega stanja in nastavitve g. Pollak Belo kot tajnika, ter takisto odobritev delegatov za vsedržavni kongres trgovcev v Beogradu. Nakup parcele, odobritev premoženjskega stanja, pooblastitev za zidavo trg. doma, najetje event. potrebnega posojila za dograditev trg. doma, nastavitve tajnika Pollaka in določitev delegatov, vsi navzoči soglasno odobrijo.

Nato se prijavijo k besedi g. dr. Ivan Pless, tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, ki poda obširno poročilo o gospodarskem stanju, delovanju Zbornice in o potrebah zboljšanja gospodarskega stanja, kakor sledi:
(Se bo nadaljevalo.)